

svoje zadače! Tovarišice, tovariši! Drugi stanovi nas gledajo, že dolgo opazujejo naše kavsanje; v začetku so se nam mužali, a sedaj se nam smejejo, a največja škoda za nas je, da nas tisti, katerim bi morali imponirati, ne smatrajo vredne računa. Tovariši nam mora biti brat, tovarišica sestra, katero moramo ljubiti in pred vsem spoštovati, kajti če tovariša ne spoštujemo, priznavamo, da nismo spoštovanja vredni niti mi, ki smo isto kot tovariši, ki smo iste stanovske krvi.

Ne zavidajmo torej tovarišev, ki morda več znajo, ali so bolj delavni v šoli ali v organizaciji, ne obrekujmo tovarišice, ki ima morda lepši klobuk ali frizuro. Zavist je huda stvar, ki razdira stanovsko solidarnost.

Skrbimo dalje, da bomo dajali svojemu stanu prednost pred drugimi stanovi. Učitelji delujemo v mnogoterih društvih in korporacijah, ali vsled „izobražene skromnosti“ gledamo, da prednačijo drugi stanovi, naš pa naj ostane lepo neonažen v ozadju. Ali je taka skromnost res potrebna? Škoduje nam, zraven se nam pa še smejejo. Pa smo nekateri še taki, da rečemo: I. kaj bomo mi, saj nas nihče ne obraja! — Seveda, ker se sami ne obrajam! In ko sklicujemo krajno učiteljsko konferenco, zapišemo najprej vse druge... potem šele tovariše. Kako se že reče: Kdor zaničuje se sam...

Usposobljenostno ocenjevanje učiteljstva v Sloveniji.

Za 30. april smo dobili novo odredbo, ki naj ustreže večni želji po javni kvalifikaciji. Poskusimo to zmes malo oceniti!

§ 1. Naši šefi so dobili novo oblast nad podrejenim učiteljem. Zmožnosti, metode, marljivost, točnost, vestnost, uporabnost in — vedenje, vse to bodo smeli in morali ocenjevati. S tem §-om je vržena nova pušica za medsebojno preklanje. Sedaj se bodo lahko znašli voditelji nad svojimi političnimi nasprotniki, še bolj pa nad »nepokorneži«. Vsestranske pritožbe bodo frčale. Treba zopet posebnih komisij, ki bodo vse to prereševale in popravljale spričevala, rojena v svobodni Jugoslaviji. Šolska oblast se bo knalu prepričala, oziroma prepričati se bo morala, da ji bo § 1. dajal preveč dela.

§ 2. Zmožnost in metodo bo marsikje ocenjeval mož, kateremu ni vseh zmožnosti in metoda podrejenega učitelja. Pri marljivosti, točnosti, vestnosti in uporabnosti bo marsikje bežala objektivnost pred domačo subjektivnostjo. Čez leto dni se bo dalo o tem govoriti, ker bomo mnogo slišali o „službeni oceni“.

Zmožnost in metodo more presojati le nadzornik, ki vidi in sliši marsikatero učitelja. Ta more šele napraviti spričevalo o uporabnosti učitelja. Sicer pa, čemu toliko „predmetov“. Če je učitelj marljiv, potem je tudi točen, vesten, zmožen, uporaben in bogve kaj še vse!

§ 3. Komisija kratka in jedrnata, učitelj bo mogel malo ali nič govoriti, saj bo vedno v manjšini. Ta § naj kar črtajo v naredbi, saj bo itak eden odpravil za vse!

§ 4. Drugače ni mogoče kot tako. Začetnika na enorazrednici bo ocenjeval eden, učitelja s 30—40 službenimi leti pa dva, mogoče oba precej mlajša po duši in telesu. — Kdo pa bo kvalificiral učitelja — ženo voditeljevo? Na vodilnem mestu niso „pograntali“ tega, ubogi zemljani so pa hitro našli ta „bene“. Sedaj bo lahko marsikatera tovarišica blažena, če pa bo blažen tudi sad njenega truda, o tem naj premišlujejo zopet — drugi!

§ 5. „Petic“ ravno ne bo, ampak po „ne“ bo le dišalo. Posebna opomba pa bo za izredno delovanje. To bo tarča. Torej kdor bo samo učitelj, četudi marljiv, točen, vesten itd. itd., a se ne bo hotel za drugo delovanje brigati, kar je edino prav za učitelja (glejte na uradnikel!), potem bo marsikdo od svojega šefa, ki je organizator, telovadec, pevec, vrtnar, čebelar, zadrugar itd. in učitelj med manj uporabnimi.

Vedenje, to, to! Klečplazci „1“, drugi „3“, korenjaki pa „4“. Gojiti hočejo klečplazstvo. Kar nas ni Kaltenegger upognil, nas hočejo sedaj po šolskih voditeljih!

§ 7. Pritožiti se smem, toda zoper „2“ nikakor ne. Potem je umevno, da kdor ni iz srca krotak in ponižen, bo dobil najboljši red „2“. O srečni svet zdaj mužam šolskim pride! Odkritosrčnost bo zginjala in v naše vrste se bo naseljevala ostudna hinavščina.

§ 8. Malo boljša komisija kot okrajna, ampak politika bo marsikdaj odločevala. Že vnaprej se je bati v tem oziru ravnanja in kavsanja po časopisih.

§ 9. Pametno! Domači šefi naj si za- pišejo v prvo vrsto svojega uradovanja!

§ 10. Konec! Tudi učitelj si ne bo želel dalje drezati, saj vemo še iz Avstrije, da vrana vrani oči ne izkljuje

Pribijmo! Učitelj imej svojega javnega kvalifikatorja le v nadzornikih, vse drugo je nonsens!

Le vkup, le vkup...!

Cankarjev Jerman.

I. U.:

„V Srbiji in pri nas.“

Članek pod tem naslovom v št. 16. Učit. Tov. je spisan v tonu, katerega ne smemo mirno trpeti. Da se že precej od začetka sporazumemo, povemo ko tukaj, da se mi strinjamo s tem, da bi se pri nas oziralo na iste točke pri kompetencah, kakor v Srbiji. Da, kdor si vsestransko zasluži, tisti naj dobi mesto.

Kar pa v članku ni na mestu, je to, da se imenuje učitelje parasite, lenuhe, neznačajne, zaspance, ki skrbijo le za svoj žolodec, postelj itd.

Trdimo, in sicer v čast našega stanu, da ni mogoče taknemu človeku eksistirati kot učitelj in je torej bojazen, da bi takšni mesta dobili, popolnoma odveč. Dalje trdimo tudi, da ni sedaj, ko smo iz svojih vrst odstranili nemškutarje, med nami učitelja (ice), ki ne bi delal za neodrešeno domovino. Vsi imamo enako delo in trpljenje! Kdor pa more proti svojemu stanovskemu tovarišu rabiti takšne besede, kaže pač malo srčne kulture.

Popraviti moramo tudi naziranje o kompetencah. Če je kdo dobil mesto na isti šoli in nam je potem tovariš, ne bomo rekli, da se je »vrnil«. Prosi pa lahko vsakdo, če je mesto razpisano. Prepovedati se nobenemu ne more. Imenovati ga pa radi tega neznačajne, ker se je osmelil tudi kompetirati, kaže skrajno domišljavost, da prepotenco. Jasno ni povedano, kakšno kontrolo naj izvajajo naši zastopniki. Mislimo pač po tistih točkah kakor v Srbiji.

Dalje je še omeniti sledeče: Pribijemo še enkrat, da se mora izvenšolsko delo pri kompetencah vpoštevati. Koliko pa je takšnih učiteljev, ki se s tem ne bi pečali? Mislim, da bi težko kje katerega našli. Mesto pa dobi samo eden. Ali naj bodo sedaj drugi užaljeni, ker niso dobili mesta, in naj opustijo izvenšolsko delo kakor se pravi v članku: »Potem se bo vsak stokrat premislil baviti se z izvenšolskim delom.« Tisti, kateri torej tako misli, dela samo zato, da bi višje prišel, ne dela nesebično za narod, njemu je le za osebno čast, ne pa za resnični blagor naroda! Mi pa menimo, da se dela za narod ne sme opustiti, če tudi ne bi zlezel za klin višje, kajti dolžnosti do narodnega dela nima samo učitelj, ampak vsak zaveden Jugoslovian.

Da, da, ta preluba kompetenca! Tukaj se ruje proti tovarišu, blati, podpihuje itd. Pri tej priliki se pač najboljša spoznajo značaji. Tisti, kateri je zmožen svojega stanovskega tovariša črniti in blatiti, ne zasluži imena kolege, še manj pa narodnega vzgojitelja. Narodni vzgojitelj mora predvsem širiti srčno kulturo med narodom!

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta ima na binkoštni torek, dne 25. maja, ob 10. uri dopoldne v Učiteljski tiskarni odobrovo sejo s temle sporodom: 1. Volitev predsednika, 1. in II. podpredsednika; 2. volitev tajnika; 3. volitev blagajnika; 4. razgovor o ustanovitvi dijaškega doma oziroma dijaške kuhinje; 5. razgovor o ponudbi Učit. knjižarne glede nakupa mladinskih spisov; 6. slučajnosti. K tej seji so vabljeni vsi voljeni odborniki in pa zastopniki tistih učiteljskih društev, ki so pokrovitelji Društva za zgradbo učiteljskega konvikta. Ta društva so: Zaveza, Učit. tiskarna, Učit. hranilnica in posojilnica, Gorški učit. društvo, Tržaško, Sežansko in Tolmško učit. društvo, Vransko učit. društvo, Celjsko učit. društvo, Učit. društvo za brežiški in sevnški okraj, Učit. društvo ljubljanske okolice, Kranjsko učit. društvo, Postojnsko učit. društvo, Kamniško učit. društvo, Pedagoško društvo v Krškem, Logaško učit. društvo in Litjsko učit. društvo. — Zastopniki teh društev imajo v odboru iste pravice kakor voljeni odborniki.

+ Smarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo na Jožefovo — dne 19. marca dopoldne prvič na sedaj slovenski učilnici v Rogatu. Predsednik se pri tem spominja časov, ko je na tem šolskem posloju vihrala ob prihodu renegatov in njih podpornikov „frankfurtarica“. Ista je izginila in z njo germanski duh trga, ki je v tem kratkem času prevrta dobil prijazno slovensko lice. Nova doba in razni narodni delavci kaj pridno orjejo ledino slovenske narodne prebule. Vstopivši v šol. sobo nas pozdravlja v imenu šole in trga nadučitelj in trški šerif tov. Čeneč. Bil smo zbrani v zelo lepem število. V svojih sredini zapazimo dragega nam tovariša — šolskega nadzornika in predsednika čebelarstva društva Lj. Černeja, ki ob vsaki dani priliki rad poleti med svoje. Predsednik ga v imenu tovarišev in tovarišice prisrčno pozdravi. Iskreni dobrodošel zakliče stanovskim tovarišem, ki so iz onstran Sotle prihiteli med bratske Slovence. Kot gosti so se udeležili zborovanja tov. Jurij, Jarh, Vrecl, Zofka Sekirnikova in begunca Ukovič in Miklavčič. Po prečitnem dnevnem redu, se odobri zapisnik zadnjega našega društ. zborovanja. — Dopis Viš. šol. sveta za Slovenijo naznanja glede kurjave, da velja imenovani zakon le za Srbijo. Za Slovenijo pa so za to odločile posebne odredbe. Stroški za kurjavo so torej odvisni od našega lastnega žepa. Po-

sebnost živahna debata se je razvila pri razmotiranju in utemeljevanju raznih predlogov. Enoglasno so danes sprejeti sledeči: 1. Po 10 K mesečno. Ko bi ne bila tako nujna potreba kakor je, zadostilo bi samo dejstvo, da je stavljen predlog naš ljubljene — višji šolski nadzornik Gangl, zato ga soglasno odobrimo in izvršimo! 2. Upravnik Učit. tovariša prosi gospe za prve številke letošnjega letnika. Predlagamo: Učiteljske soproge plačajo celo članarino, lile pa prepuste za brezplačne izvode tovarišem v Srbiji. Vsaj nima vendar nikakega pomena imeti v enem gospodarstvu liste v dveh izvodih. 3. Jugoslovansko učiteljsko društvo se je združilo v skupno organizacijo. Da nimamo skupnosti le na jeziku, temveč se v resnici zblizamo in spoznamo za skupno delo, se predlaga: Učiteljsko naj si vsaj na večrazrednicah naroči skupno glasilo združenja — Narodno prosveto. 4. Bliza se učit. kongres v Beogradu. Res nujna potreba je, da se ga udeleži tudi slovensko učiteljsko v primerenem številu. Predlog je: Vsak član našega društva prispeva za delegata po 5—10 K. Ako ne moremo poslati svojega delegata, damo nabrano vsoto na razpolago Zavezi. Nabrala se je na tem in zadnjem zborovanju precejšnja vsota. 5. Poverjenik za „Slov. šol. Matiko“ je tov. Sumer. Predlaga se, da si isto naroči poleg učiteljske tudi vsaka šola. 6. Draginja je taka, da še niti umreti ne smemo, sicer moramo zapustiti svojih dedičem še dolgove za pogreb. Učiteljsko si je ustanovilo pred leti posebno vrsto zavarovanja — „Jubilejsko Samopomoč“. Za slučaj smrti plača vsak član 2 K, to je danes tako malenkosten znesek, da res lahko vsakdo pristopi ter ne bo delal s svojo smrtjo skrb za pogrebne troške. Predlog se toraj glasi: Vsako učiteljsko društvo naj si izvoli izmed sebe pridnega agitatorja v ta namen. Za naše društvo je enoglasno imenovan tov. Stefančič iz Rogata. 7. Smarsko-rogaško učit. društvo pozdravi ustanovitev učiteljskega razsodišča ter prosi predsednika nadzornika Černeja, da skliče v najkrajšem času odobrovo sejo, ki vse potrebno ukrene, da začne razsodišče poslovati. 8. Uvede naj se tudi pri našem stan. društvu takozvani „Članski izkaz“, to je seznamek vseh družstvenih članov ter jih pri prihodnjem zborovanju prečita. — Zadevo o našem bodočem razsodišču sta nam natančneje pojasnjevala tov. H. Sumer in Lj. Černe. Z ogorčenjem je učiteljsko čitalo v Straži z dne 17. marca članek, v kojem se na grd način napada naš tov. in nadzornik Hinko Schell. Tukaj zbrano Smarsko-rogaško učiteljsko društvo izraža svojo popolno zapupnico. Temu je sledilo znanstveno podajanje tov. Zidarija o „preobrazbi zemeljskega obličja“. Pozorno smo sledili posameznim točkam res velezanimivga podajanja, ki jih je pojasneval z zemljepisnimi risbami na šolskih tablah. Tov. predsednik se mu iskreno zahvali za skrb in trud, ki ga je imel s sestavljanjem tega tako obširnega in poučnega referata. — Sklepanje smo se določili kralj in čas prihodnjega zborovanja. Ker bo v letošnjem letu sezona v kopalšču Slatina res užitka vredna, smo se dogovorili, da zborujemo tamkaj drugi četrti v mesecu juniju. Po skupnem kosilu v gostilni Zupanc, smo prisostvovali čebelarstvu shodu na bližnjem posestvu. Poleg že nas imenovanih je prišlo na ta važen sestanek tudi mnogo kmetskih in tržkih mož in mladencev. Prav domač in koristen pogovor se je vršil med strankami in čebelarstvom strokovnjakoma. Za svoj poduk sta žela vseobčno priznanje in zahvalo. Isti dan se je tu ustanovila po prizadevanju naših tovarišev-čebelarjev čebelarska podružnica. — Toraj na veselo in srečno svidenje na naši dični Slatini!

+ Okr. učit. društvo za borovelski okraj zboruje v četrtak, dne 20. majnika ob 10. uri dop. v prostorih meščanske šole v Borovljah s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo vodstva. 2. Učiteljsko in narodno propagandno delo v našem okraju (por. tov. Mahkota). 3. Predavanje o zgodovinskih črtah Koroške (pred. tov. Kovac). 4. Volitev delegata k zborovanju v Celje. 5. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor!

+ Novomeško okrajno učit. društvo je imelo dne 8. aprila 1920 svoj redni občni zbor. Tovariš predsednik otvori zborovanje, pozdravi prav toplo vse navzoče ter konstatira sklepno. Trideseti redni občni zbor! Lepo število let se bori učiteljsko društvo za dobrobit učiteljskega stanu. Spominimo se ob tej priliki vseh, ki so pripomogli k razvoju našega društva, k izboljšanju našega položaja. Učiteljsko društvo je nameravalo praznovati svojo 25-letnico: a bila je vojna, bil je čas, ko je moralo vse mirovati in služiti samo zakrknemu birokratizmu. — V minulem letu pa lahko zaznamo nekaj veselih in za učiteljsko važnih dogodkov. Zgodilo se je namreč prvokrat, da sta postala dva ljudskošolska učitelja višja šolska nadzornika. To je velik korak naprej! Zasnovala se je dalje UJU. Gotovim krogom ni sicer po volji ustanovitev take organizacije, toda mi gremo preko teh ljudi naprej, mi hočemo trdno in ponosno „Unijo“! — Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je društvo pridno delovalo. Imelo je več zborovanj in predavanj. Blagajnikovo poročilo izkazuje prebitke. Društvo kupi še en delež Učit. tiskarne. Pri volitvah so bile izvoljene sledeče tovarišice, oziroma tovariši v odbor: predsednik: M. Matko, Novo mesto, podpredsednik: M. Clarici, Novo mesto, tajnik in blagajnik: P. Hočever, Bircna vas, dalje: R. Ravhekcarjeva, Valta vas, A. Marok, Nemška vas, J. Zupančič, Prečina. — Ko so bile obravnavane tudi razne slučajnosti, je tovariš predsednik zaključil zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za poštčni okraj Ljutomer zboruje v četrtak, 20. t. m. točno ob 12.10. uri pri Sv. Juriju ob Ščavnici s sledečim vzoredom: 1. Zapisnik. 2. Dopis. 3. Kr. čena šudja in ocena „Šolskega lista“. Poročilo tov. Čvetko. 4. Por. čena o delovanju raznih odelcev. 5. Razgovor o udeležbi na učiteljskem kongresu v Beogradu. 6. Razne stanovske in šolske zadeve. — Pridite polnoštevilno!

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima v sredo dne 19. maja t. l. svoje izletno zborovanje v Gornji Polskavi s sledečim vzoredom: Pozdrav predsednika; referat urednika g. Vekoslava Soidlerja o pomenu in razvoju časnikarstva s posebnim ozir na naše jugoslovansko časnikarstvo; evnetuelno še: najvažnejše iz zgodovine, tičoč se Gor. Polskave; društvene zadeve; raznoterosti. Udeležba članov naj bo polnoštevilna! Gostje dobrodošli! Zborovanje ob vsakem vremenu! Odbor.

+ Poročilo odbora seje ljubljanskega učit. društva. I. Odbor sklene napraviti nova društvena pravila, katera predloži tukaj izrednemu občnemu zboru. Društvena pravila morajo kazati smeri Udrženju, tako da sodeluje vse učiteljsko pri zgradbi osrednje organizacije. 2. Predlogi glede uvedbe francoščine, stenografije in dramaturgije že v I. letniku učiteljskega kakor stališče glede srbobravščine naj pridejo na dnevi red okrajne učiteljske konference kot samostojni nasveti, ker stoji odbor na stališču, da spadajo učne zadeve pred konference, društvene pred društvenim zborovanjem. 3. Društvo šteje 174 članov. Nekateri plačujejo zelo neredno. Sklene se naprositi p. n. člane,

da plačujejo pololetno naprej. Kdor ne izpolnuje svojih organizatorskih dolžnosti, ki jih ima do društvene blaginje, se ga naznani „Samopomoč“ kot neorganiziranega. 4. Na poštni položnici vpiši vsakdo, kje služi (šola) in kje stanuje. 5. Pevskemu zboru dovoli odbor 200 K za nabavo nujnega njegega papirja. Pevske vaje so se pričele. Tovariši in tovarišice! Poslužite se lepe prilike, ki naj nam služi v zabavo in stanovsko korist. 6. Javna kvalifikacija, kakršno je prinesel Uradni list, je bila potom naredbe sprejeta brez nas in najbrž proti nam. Kratko poročilo sledi na prihodnjem zborovanju.

+ Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj ima svoje zborovanje v nedeljo, dne 16. maja t. l. v Brežicah. Pričetek ob pol 10. uri. — Na dnevnem redu je med drugim tudi predavanje gospe Mešičkove. — Pridite vsi! — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj je zborovalo dne 6. majnika v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob prav povoljni udeležbi. — Vodila je društveno zborovanje podpredsednica tov. Odoec prav spretno. Uvodoma se je spominjala v lepo zasnovanem govoru nedavno preminulega odličnega slov. šolnika in pedagoškega pisatelja ravnatelja Henrika Schreinerja, nato pa odhoda vrlih tov. dosedanjega predsednika Antona Ogorela in častnega člana društva Avg. Požegar. — Podala je nato poročilo o raznih družstvenih zadevah. Volitev predsednika društva izostane to leto, ker je sedanja podpredsednica predsednica. Ta predlog tov. Lasbacher se sprejme z odobravanjem. Podpredsednikom je izvoljen tov. Lesjak iz Ruš. — Nato predava tov. nadzornik M. Lichtenwallner o prostosti metode in o pripravi na pouk. Z njemu lastno pripovedno plastiko, temeljitostjo in s svojim obsežnim znanjem je obrazložil, po kakšnih vidikih presojamo in ocenjujemo metode, če hočemo, da odgovarjajo smotru na kulturni višini stoječe učilnice. Govoril je o načinu in o vrednosti učiteljeve priprave na pouk, o uporabi tiskanih priprav, o formalnih stopnjah in o učnih slikah. Predavanje je izzvenilo v topel apel osobito na mlajše učiteljsko, naj izpopolnjuje svojo strokovno in splošno izobrazbo, kajti bodočnost in sreča naše države zavisi nemalo od umetnosti in osebnosti odgojitelja ljudskošolske mladine. O nadzornik je naprosil, obelodaniti svoje misli v pedagog. glasniku. — Nato sledi volitev delegatov za zadnje Zavezo delegacijsko zborovanje in zedinjenje glede volitve učiteljskega zastopnika in njegovega namestnika v okrajni šol. svet mariborski. Delegatom so izvoljeni: tov. šol. voditelj Knaflič iz Radvanja in tov. naduč. Kozušnik iz Sv. Ilje. Namestnikom tov. Knaflič tovarišica Konečnik iz Sečnice in za tov. Kozušnika tovarišica Fras. — Kandidat za učiteljskega zastopnika je tov. Lesjak iz Ruš, njegov namestnik pa tov. Pučelj iz Krčevine. — Nato se temeljito pretresa udeležba za kongres in se naroča društvu temu tajniku, da zaprosi potrebne informacije pri vodstvu Zaveze glede potnih olajšav. — Tov. predsednica sklene lepo uspešno zborovanje z vabilom, da bi se vršilo prihodnje zborovanje 10. junija kot izletno zborovanje v Limbušu pri Mariboru. Z odobravanjem sprejeto.

Albin Spreitzer, tajnik.
+ Učiteljsko društvo za celjski okraj ne zboruje radi nepričakovanih zaprek v četrtak dne 20. maja, ampak 10. junija t. l. v Celju. Natančen vspeod objavi se pravočasno.

Kronika.

= Stavka. Na Dunaju stavkajo od 6 t. m. dalje vsi izraelitski učitelji verouka ljudskih in meščanskih šol, ker se ni ugodilo njihovim zahtevam po izboljšanju njihovega gmojnega položaja.

= Popolno izenačenje učiteljstva z državnimi uradniki se izvedli v Nemški Avstriji. Zakon je stopil v veljavo že s 1 majem t. l.

= Novinarsko šolo so otvorili komunisti v Moskvi. Vse redakcije, novinarska društva, višji učni zavodi in komunistične organizacije imajo pravico, da pošljejo v to šolo svoje kandidate.

= Vprašanje čeških šol na Dunaju 7. t. m. so se vršila v Pragi pogajanja med čehoslovsko in avstrijsko vlado radi ustanovitve čeških šol na Dunaju. Pogajanjem prisostvuje tudi zastopnik dunajskega češkega šolskega društva „Komensky“ dr. Kan'or. To društvo je izvedlo štetje čeških šol obveznih otrok na Dunaju in dognalo, da jih je 24.200. Čehi zahtevajo, da se da Čehom v vseh okrajih izvzemši notranje mesto po eno šolsko poslopje na ra pologo v učne svrhe. Avstrijska vlada je pripravljena v bistvu ugoditi tej češki zahtevi.

Iz Jugoslavije.

= »Zaveza« je vložila obširno spomemico na predsedstvo ministrskega sveta, ministristvi prosvete in financ, dalje na posamezne parlamentarne klube, da se do končne ureditve učiteljskih plač parlamentarnim potom (uvrstitev v pragmatiko ostalega državn. uradništva) z druginjsko doklado izrednačno plače učiteljstva s prejemki drugega državnega uradništva.

= Dnevni red konference učiteljstva meščanskih šol za mesto Ljubljano, ki se bo vršila v torek, dne 8. junija 1920 ob 8. uri dopoldne v dvorani mestnega magistrata: I. Otvoritev konference. II. Volitev dveh zapisničarjev in dveh overovalcev. III. Nadzornikovo poročilo. IV. Josip Jeras in Jožica Trdinova: »Telesna vzgoja mladine«. V. Samostojni predlogi, ki jih je najkasneje do 1. junija 1920 vložiti pri mestnem šolskem svetu.

= Okrajna konferenca učiteljstva ljudskih šol za mesto Ljubljano se vrši dne 17. prihodnjega meseca.

= »Kmetijski list« z dne 6. t. m. št. 19 ima uvodnik »Ljudskošolsko učiteljsko in naša stranka«. Ta članek tako lepo in

toplo piše o učiteljstvu, da smo siljeni opozoriti nanj naše tovariše in tovarišice. Da ustrežemo od več strani izraženi želji, priobčimo članek dobesedno v eni prihodnjih številkih.

— Izleti učnih zavodov. Obratno ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani dovoljuje učeči se mladini v spremstvu učiteljskega v svrhu izletov posebne izletniške vlake. Posebni vlak (odhod iz Ljubljane ob 5. uri 17 minut — povratek ob 23. uri 22 minut) se pripravi ako priglasijo šolska vodstva potom vloga, ki jo je nasloviti na obratno ravnateljstvo državnih železnic Ljubljana, Lincej, najmanj 5 do 8 dni prej — najmanj 400—500 izletnikov. — Učenci uživajo ugodnosti polovičnih vozniških cen! (Ljubljana-Vetrinjska in nazaj 23 K). Po 2 (dva) učenca pod 10 leti pa imata pravico na 1 (eno) polovično vozovnico in na vsakih 5 (pet) učencev po 1 spremeljevalec uživa tudi polovično vozno ceno. Vsak voditelj takega šolskega transporta naj se pred odhodom vlaka zgleda pri osebnih blaginjah, da prejme in izpolni transportno prijavo, ki ga spremlja.

— Zagrebško ljudskošolsko učiteljstvo je prejelo prve dni tega meseca svoje plače po novem šolskem zakonu, med tem ko čaka ostalo hrvatsko učiteljstvo še danes, da se ga milostno spomni gospoda pri vladnem krmilu. Opozorjamo na današnji članek „Položaj hrvatskih učitelja“, ki nudi malo sliko bednih učiteljskih razmer v sosedni Hrvatski. Pač skrajni čas bi že bil, da bi se merodajni faktorji vsaj nekoliko zganili v prid bednemu učiteljstvu!

— Treznostni dan na šolah v Jugoslaviji. Po nalogu ministrstva prosvete je bil dan 8. t. m. posvečen v naši kraljevini treznostni misli. Učiteljstvo ljudskih in srednjih šol, profesorji i. dr. so predavali tega dne o alkoholu in njegovih zlih posledicah na človeški organizem.

— Iz Smartsko-rogaškega okraja. Težko operacijo sta prestala v zadnjem času tovariša Pustišek in Čulek. Oba se nahajata v celjski bolnišnici. — Dopust vsled boleznij ima tudi tov. Tilka Leckarjeva. — Vrli naš starosta Jože Dobnik, ki živi kot upokojenec na Ponikvi, boleha že dalje časa, ter je bilo njegovo stanje zelo nevarno. — Vsem štirim želimo skorajšnjega krepkega zdravlja — sosedu Jožetu pa še dolg užitek trdo zasluženega pokoja! F. P.

— Umrl je dne 15. aprila t. l. v Gomilicah pri Arnožu upokojeni nadučitelj in posestnik, Simon Srobotnik, po mučni bolezni v 73. letu svoje starosti. Rojen Pilštaničan, služboval je v Čadramu. Osredku, Smartnem pri Slovenigradu in 27 let v Sentjanžu pri Spodnjem Dravogradu. Bodi mu zemljica lahka!

— Za ureditev šolstva na Hrvatskem. Poverjeništvu za prosveto in verstvo je izdalo okrožnice na šolske oblasti radi ustanovitve rednih šolskih in pomožnih šol v krajih, kjer še take šole ne obstojajo. Okrožnica očrtava vse predpogoje, ki so potrebni za ustanovitev takih šol in glede nastavljanja učnega osebja.

— Konkretalna pokojnina šrotov umrlih učiteljskih se nekako čudno rešuje na višjem šolskem svetu v Ljubljani, kjer posamezni referenti vsi krivdo in kompetenco vračajo drug na drugega. Ko pride čas, bomo zadevo natančneje pojasnili.

Prizadeti učitelji.

— Društvo slovenskih leposlovcev s sedežem v Ljubljani se je pred kratkim ustanovilo. Namen društva je, da varuje in pospešuje gospodarske, socialne in kulturne interese svojih članov in s tem pomaga izboljševati njih življenjske razmere; da goji med njimi stanovsko vzajemnost ter jim obenem v potrebi nudi gmočno in moralno pomoč. Društvo je samo stanovsko in združuje vse slovenske leposlovce brez razlike političnih naziranj. Svoj namen hoče društvo doseči z vsemi zakonitimi sredstvi, ki morejo koristiti njegovim težnjam. V društveni odbor so bili na običnem zboru voljeni sledeči pisatelji: Predsednik: Anton Funtek; I. podpredsednik: Fran Ser. Finžgar; II. podpredsednik: dr. Alojz Kraigher; tajnik: Radivoj Peterlin-Petruška; blaginjak: dr. Fran Detela; knjižničar: Milan Pugelj; gospodar: Fran Albreht; odborniki: France Bevk, Vida Jerajeva, Oton Župančič. V nadzorstvo so bili izvoljeni pisatelji: Ante Debeljak, Cvetko Golar, Marija Kmetova, dr. Stanko Majcen in dr. Ivan Tavčar.

— Odobrena šolska knjiga. Poverjeništvu za uk in bogočastje je odobrilo šolsko knjigo: „Računica za obče ljudske šole“. Zvezek 3. Višja stopnja. Sestavi A. Črničev. Druge predelane izdaja. Cena 8 K 60 v. Izdala kr. zaloga šolskih knjig v Ljubljani 1920.

— U inostranstvo odvedena dieca iz Srbije. U doba vojnih operacij te okupacije Srbije odvedeno je mnogo diece iz Srbije u inostranstvo. Da se uzmognu ta dieca pronači i povratiti u domovinu, pozivaju se svi oni, koji što znadu o toj dieci, neka to laže Oblasnoj državnoj zaštiti.

diece i mladeži u Zagrebu, Kipni trg br. 9 I. kat.

— Članarina in darila za Učiteljski konvikat za 1. 1920.: Janko Toman iz Moravca 20 K. — Učiteljski zbor pri Sv. Boltenku na Kogu 16 K. — Valentin Zavrl 10 K in Ernestina Oman 10 K. — oba iz Begun pri Lescu. — Josip in Katarina Kobal iz Grahovega pri Cerknici 20 K. — Božo Račić iz Adlešić povodom veselja dogodka v Adlešićih 20 K. — Mihael Debeljak iz Smartna pri Litiji 100 K s pripomoči: „Ker več let nisem plačal udnine za konvikat, pošiljam teh 100 kron.“ Posnemajte ga! — Jakob Dimnik iz Ljubljane 100 K namesto venca na grob svojemu bratu. Skupaj K 296. Bog plati!

Neodrešena domovina.

— r Tornate, o profughi! Tržaška „Edinost“ je 22. aprila prinesla članek, s katerim obsoja vse begunce, ki so se izselili iz okupiranega ozemlja, češ, da ni bilo sile se jim izseliti, ker se uradništvu pod italijansko vladno pravdo godi. To so izrabili italijanski listi v svojo pohvalo. Na to je prinesla „Edinost“ v številki 99. z dne 25. aprila pod gornjim naslovom sledeči članek:

„S tem, da smo rekli, da tisti, ki so se izselili, niso bili prisiljeni k temu, nikakor ni še rečeno, da bi tukaj plavali v mleku in medu, če bi bili ostali. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da je okrog 500 tistih naših razumnikov, ki so ostali na svojem mestu moralno plačevati svojo korajžjo s tem, da so mesece in mesece morali prebiti v malarični Sardiniji, v strašnih veronskih tdnjavah in v mrzlih in nezdavnih tirolskih barakah! In še danes jih je mnogo, ki čakajo, da bi jim tukajšnja „liberalnost“ dovolila povrnitev v svoj domači kraj in na svoje službeno mesto. Drugi, ki so se povrnil, niso še danes sprejeti v službo. Naj navedemo kot primere: sodnika Rodiča iz Pazina, učitelja Tončiča iz Velikih Mun, več bednih goriških redarjev: če „Piccolo“ želi, mu podamo popolno listo.

Naj navedemo, da je tista proslavljena „liberalnost“ mnogim in mnogim deportirancem dovolila rešitev le pod pogojem, da odidejo v Jugoslavijo. Če „Piccolo“ želi, mu damo tudi imena. Naj navedemo nadalje, da je „liberalnost“ sicer dovolila nekaterim deportirancem povrnitev v zasledeno ozemlje, toda ne v prejšnje bivališče.

Naj navedemo nadalje, da se družinam deportirancev, ki so bili državni uslužbenci, ni izplačevala plačila in da so še-le po neštetih prošnjah (v nekaterih slučajih po devetih mesecih) dobile le dve tretjini čiste plače. Med tem so lahko živele od zraka, oziroma od „liberalnosti“.

Naj navedemo, da so — ko internacije niso bile več v modi — uradniki kratkoma dobivali nalog, naj se v par dnevih izsele! Tako n. pr. v Pulj, v Voloskem in na Krku. Naj navedemo, da so bili uradniki jugoslovenske narodnosti premeščeni brez dijet v čisto italijanske kraje, med tem, ko so prišli na njih mesta italijanski uradniki z — dijeta! Če hoče „Piccolo“ imena, mu tudi poslužimo. Ugotovljeno bodi, da so naši uradniki, ki so bili po prejšnji v vodilnih mestih in priznana naravnost izvršni uradniki, danes podrejeni mladeničem brez vsake potrebne usposobljenosti! Dejstvo je, da ni danes niti enega slovenskega ali hrvatskega uradnika na zasledenem ozemlju, ki bi bil zadovoljen in ki bi lahko brez šikan izvrševal svojo službo in živel svoje mirno življenje! Dejstvo je tudi, da je bilo tudi pozneje mnogo naših uradnikov odpuščenih in da se še dandanes odpuščajo.

Naši uradniki, ki so se izselili, so vedeli, da jih čaka to, kar se je dogodilo njihovim tovarišem, ki so ostali. Radi tega so se umaknili.“

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Franciškaška ulica št. 6.

„Sokolci“, list za sokolski naraščaj bo izhajal tudi letos. Telesna vzgoja, s katero sta tesno zvezani tudi pravna in duševna, je pri nas še na zelo nizki stopnji, zato je dolžnost vseh zavednih čimteljev, da z vsemi močmi pospešujejo ta važen del splošne vzgoje. Morala, razrahljana po dolgotrajni vojni, se mora dvigniti v našem narodu, s tem delom pa je treba pričeti pri mladini. Telesna vzgoja pa nudi temelj trdnim značajem, moralnemu ljudstvu. Naš naraščaj, ki zapušča ljudsko šolo, nima pravega vodnika in učitelja, ki bi mu nudil navodila za pot v življenje. „Sokolci“ hoče biti tak voditelj in učitelj, ki hoče učiti in vzgajati našo mladino. Zato „Sokolci“ ne pozna politike. Svoje delo hoče posvetiti mladini do 18. leta brez razlike. — Naj torej ne bo šole, ki bi ne bila naročena na „Sokolci“. Priporočajte ga vsakomur in povsod! Pa tudi v vsako slovensko hišo naj prihaja „Sokolci“, ker je povsod potreben, da izpopolni to, česar mladina nujno potrebuje. — Letos izide 10 števil. Prva (dvojna) številka izide te dni. Na ogled jo pošljemo vsem šolskim vodstvom, da se seznanijo z njo učiteljstvo. Priporočajte jo učencem višjih razredov, pa tudi šoli

odrasli mladini. Tudi v šolski knjižnici naj bo „Sokolci“. Kdor se ne namerava naročiti, naj vrne takoj list, da ga ne bomo smatrali naročnikom. Naročnina za vse leto znaša 24 K, za pol leta 12 K, ki se naj pošilja Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

„Ljubljanskega Zvona“ 3. številka je izšla s sledečo vsebino: Fr. Golar: Sveti Martin. — Ivo Sorli: Gospa Silvija. Dalje prihodnjice. — N. F. Preobražekski: „Od zarje do zarje“. — Milan Pahjančič: Zlatniki. (Konec). — France Veber: Bergsonova teorija smešnega. — Marija Kmetova: Brez tal. (Dalje prihodnjice). — Rad, Peterlin-Petruška: Romanca. — Ivan Zorec: Tonček in Ančka. (Konec prihodnjice). — Alojz Gradnik: Na goriškem pokopališču. — Književna poročila: Oton Zupančič: Mlada pota. (Miran Jarc). — Noviji slov. pisci. (J. A. G.). — Franjo Horvat-Kiš: Istarski puti. (Ivo Sorli). — O. Petronij Arbiter: Pojedina pri Trimalhijonu. (Dr. Pipenbacher). — Avgust Strindberg: Ispovesti jednog ludaka. (Fran Albrecht). — Naši prevodi. — Nove knjige. — Celoletna naročnina na „Ljubljanski Zvon“ znaša 70 K. H. Podkrajšek: Pomoćniška izkušnja za rokodelske obrte. Navodila za pripravo, 6 pol velike osmerke. Cena 12 K. Založila in izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1920. — Knjigo priporočamo najtopleje v nakup vsem učiteljem obrtno nadaljevalnih šol, mojstrom, pomoćnikom, pomagacem in valencem vseh rokodelskih obrti tembolji, ker se v zadnjih letih ni vršil pouk na večini obrtno-nadaljevalnih šol.

Vaje na bradlj. Opora in izmena. Po Pexovi knjižici priredil J. Bajžej. V Učiteljski tiskarni je izšla drobna 48 strani obsegajoča knjižica, katero je prelagatelj namenil v prvi vrsti vadiateljem kot navodilo pri vodstvu vrst v telovadnici. Lepo knjižico priporočamo vsem ljubiteljem telovadbe.

Proste vaje za člane in članice. Sestavi Stane Vidmar, načelnik Sokolskega Saveza SHS. Godbo zložil Janko Ravnik, prof. ljubljanskega konservatorija. V Ljubljani 1920. Natisnila Učit. tiskarna. Tudi to knjižico priporočamo v mnogobrojno naročitev. Ne sme biti vsakega telovadca, ki bi je ne imel v svoji knjižnici!

Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ je priredilo ob praznovanju petnajstletnega svojega obstoja dne 3. maja 1920 v veliki dvorani Uniona koncert s sodelovanjem orkestra kralj. opernega gledališča ljubljanskega, pomnoženega s člani orkestralnega društva „Glasbene Matice“, pod vodstvom kapelnika I. Brezovška.

Na vzporedu koncerta so bile tri daljše instrumentalne skladbe, šest mešanih zborov, dva ženska zbora s spremljevanjem klavirja in osmeroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra — nedvomno pravec za en večer.

Vse orkestralne točke je izvajal orkester z znano eksaktnostjo. Poleg ljubke Dvojakove overture „V naravi“, ki živo karakterizuje življenje v prirodi, smo čuli mogočno zasnovano simfonično skladbo „Harold v Italiji“, ki v njej slavni francoski skladatelj H. Berlioz opisuje z značilno romantiko in fino instrumentalno v štirih daljših stavih doživljaje v Italiji. V simfoniji je nastopil kot solist na violi L. Černy, član opernega orkestra, ki mojstersko obvladuje svoj instrument; le žal, da se je „viola-solo“ na nekaterih mestih izgubila v oremočnih crescendih orkestra ter zato ni prihajal povsod do polne veljave. — Mladí skladatelj B. Perič se je predstavil javnosti kot jako nadarjen glasbenik v izborni in jako efektno instrumentaliranem „Karnevalu“. — Vse te tri orkestralne točke so bile izvajane v Ljubljani prvič.

Pevski zbor „Ljubljanskega Zvona“ šteje nad 80 mladih, čilih pevcev in pevk z dobrim glasovnim materialom. Nastopil je disciplinirano, sigurno in samozavestno ter pod spretnim vodstvom vztrajno marljivo pevovodje Zorka Prelovec zapel mešane zборе: E. Adamičev „Večerna III.“, J. Pavčičev „Če rdeče rože zapade sneg“, E. Adamičev plesno pesem „Svatba na Poljani“ za osmeroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra in jugoslovenske narodne pesmi: po O. Devovi harmonizaciji srbsko „Zar je morala doc“, slovenski „Oj, tam za goro“ in „Kosova gostilja“ ter po A. Andelovi harmonizaciji hrvatsko „Prevarani zet“. Ženski zbor je zapel A. Lajovičev „Pesem“ in E. Adamičev „Kje si, dragi, da te ni?“ s treznim, pravilno umerjenim spremljevanjem klavirja. — Zbor je izvajal vse pesmi jako točno, le v nekaterih pesmih je bil tempo prepočasen (oba ženska zbora in srbska narodna), v hrvatski narodni pa odločno prehitel. Tudi enakomerno naraščanje in padanje vseh glasov je bilo prešibko izvedeno. Spretni in agilni dirigent Prelovec bo znal odstraniti tudi ta nedostatek. Društveni zbor je v tem koncertu dokazal svoj lep napredek ter mu na njem odkrito častitamo.

„Ljubljanski Zvon“ je v Ljubljani najdelavnejše pevsko društvo, ki vedno z veseljem sodeluje pri vseh narodnih prireditvah. Iz hvaležnosti mu je ga. dr. Tavčarjeva poklonila v imenu narodnega žensktva ljubljanskega med koncertnim vzporedom srebrni venec in trak, ki ga je s kratkim, jednatim nagovorom pripela na društveni prapor. Društveni predsednik dr. Švigelj se je s primernim odgovorom zahvalil za lepi dar. Svojo hvaležnost pa bi moralo izkazati društvu tudi ljubljansko narodnočutno občinstvo, s polnoštevilnim obiskom, da ne bi bilo skoraj polovica sedežev praznih pri lepo uspelem koncertu.

Listnica uredništva. Sotrudnikom in sotrudnicam: Ker nam je prostor našega lista po sklepu Upravnega odbora Zaveze odmerjen za enkrat le na štirih straneh, prosimo potrpljenja. Dopisi pridejo polagoma vsi na vrsto.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovenskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Učiteljskim društvom!

Za leto 1920 znaša Zavezina članarina 120 K. Članarina se plačuje potom domačega društva Zavezinemu blaginjniku v Kranju. — Vse izpremembe (prirastek, izstop oz. preselitev) je javiti takoj vodstvu Zaveze v Ljubljani, preselitev in znesek vplačane članarine tudi novemu društvu. To društvo naj tudi takoj sporoči vodstvu novi prirastek s točnim naslovom in kje je bil prej včlanjen. — Kdor le more, naj odšteje takoj celoletno članarino. — Društvo je odgovorno za prijavljene člane. — Pojasnila o Zavezi daje strokovno tajništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. — Liste reklamirajte takoj, ne pa šele po preteku več mesecev. — Popotnik izhaja četrtletno. — Za neorganizovane znaša Popotnikova naročnina 30 K, Učit. Tovariša 40 K in Zvončka 20 K.

Razpis.

Glasom sklepa seje upravnega odbora Zaveze z dne 1. aprila t. l. razpisuje podpisano vodstvo službo

urednika „Učiteljskega Tovariša“.

Prijave za to službo z navedbo zahtev glede plače je vložiti pri podpisnem vodstvu najpozneje do

20. maja 1920.

Službo bo nastopiti dne 1. junija 1920.

Razume se, da velja glede službe enakopravnost učitelj- v in učiteljic. Kdor želi kakih posebnih informacij, naj povpraša pri vodstvu Zaveze.

Vodstvo Zaveze jugoslovenskega učiteljstva.

V Ljubljani, dne 2. maja 1920.

Predsednik: L. Jelenc.

Tajnik: Vil. Rus.

Št. 62/P.

Razpis službe.

Sv. Andraž v Leskovcu, š-strazredna ljudska šola, učiteljska služba v stalno nameščenje.

Redno opremljene prošnje do 31. majnika 1920 krajnemu šolskemu svetu v Sv. Andražu v Leskovcu.

Okrajni šolski svet ptujski. Ptuj, dne 3. majnika 1920.

Predsednik: Dr. Pirkmaier s. r.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. aprila 1920 K 163.082-01.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/28. ure popoldne.

Na dopise brez vpisanih znamk za 1 K se ne odgovarja.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!